

ถูกๆ ผิดๆ ในมิสซา

อาร์มกบท

1. บทบาทของพระสงฆ์ ที่จะเป็นประธานถวายมิสซาได้ดี ควรต้อง “กลับใจ” ในสองเรื่องคือ
 - * พระสงฆ์ต้องเข้าใจเทววิทยาเรื่องการมาชุมนุมเพื่อพิธีกรรม (Liturgical assembly) และเรียนรู้ให้เข้าใจบทบาทของตนในที่ชุมนุม
 - * พระสงฆ์ต้องเข้าใจธรรมชาติและความหมายของ “เครื่องหมาย” ที่บังเกิดผลในศีลศักดิ์สิทธิ์ (Sacramental causality)
 - * ถ้าพระสงฆ์ไม่ “กลับใจ” ในสองเรื่องนี้ เขาจะทวนกระแสการปฏิรูปพิธีกรรม เพราะจะกลายเป็น “กฎพิธีใหม่” มาแทน “กฎพิธีเก่า” เท่านั้น เสียเวลาเปล่าๆ
 - * หลายคนเข้าใจว่าเราสื่อความหมายด้วยการเทศน์ในมิสซา เทศน์เพื่ออธิบายความหมาย แต่ที่จริง**ทำที่** การเป็นประธานต่างหากสื่อความหมาย คำพูด-ท่าทางสื่อความหมายได้ตามอัตราส่วน 20-80 %
2. บทบาทของ “กฎพิธี” (Rubrics) เพราะความเคารพต่อผู้ร่วมพิธี เราต้องเอาใจใส่เรื่องกฎพิธีด้วย กฎพิธีทำให้สัตบุรุษไม่ต้องพบกับการแสดงท่าทางแบบ “เวอร์ๆ” ของพระสงฆ์ กฎพิธีแบบเก่ามีผลบังคับตามแบบของตน แต่ในปัจจุบันกฎพิธีกำหนดให้พระสงฆ์ต้องแสดงเครื่องหมายที่มีผลต่อสัตบุรุษที่ร่วมพิธี และเห็นเครื่องหมายนั้นด้วย **ยิ่งสัตบุรุษผู้ร่วมพิธีซึมซาบในความหมายของเครื่องหมายได้สมบูรณ์เท่าใด เขายิ่งจะได้รับพระพรชานบริบูรณ์ขึ้นเท่านั้น** สัต-บุรุษจะได้รับพระพรชานจากพิธีกรรมก็โดยประสบการณ์จากเครื่องหมาย เครื่องหมายยิ่งดีเท่าใด อารมณ์ความรู้สึกและจินตนาการ รวมทั้งเจตนาของสัตบุรุษผู้อยู่ในพิธี ก็จะมีส่วนร่วมในพิธีกรรมอย่างแข็งขันยิ่งขึ้น นี่คือความหมายแท้จริงของการ “มีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน”

บรรณานุกรม:

The Sacramentary: Foreword, GIRM, (Cath.Bk.Pub.Co)
Elliot, Msgr.Peter: *Ceremonies of the Modern Roman Rite*. Ignatius Press SF, 1994;
Hovda, Robert: *Strong, Loving, and Wise*. Liturgical Conference DC, 1997;
Huck, Gabe: *Liturgy with Style and Grace*. Chicago LTP;
Johnson, Lawrence J.: *The Word and Eucharist Handbook*. San Jose CA: Resource Publications Inc., 1986;
Kavanaugh, Aiden: *Elements of Rite: A Handbook of Liturgical Style*. Pueblo NY, 1996;
Smolarski, Dennis: *How Not to Say Mass*. Paulist, NY, 1986.

พิธีบูชาขอบพระคุณ

การจัดเตรียมพิธีฯ

1. เรื่องสิ่งของบนพระแท่น
 - ก่อนพิธีมิสซา บนแท่นไม่ควรมีอะไรนอกจากผ้าปูแท่นสีขาว (GIRM 79,268). ไม้กางเขน (มีรูปพระเยซูเจ้า) อันเดียวที่สัตบุรุษเห็นได้ชัดเจน เชิงเทียนควรอยู่ที่อื่น นอกแท่น ไม่ให้เกะกะ
 - เมื่อขบวนแห่เข้ามาในวัดแล้ว บนพระแท่นควรมีแต่หนังสือบทอ่าน (Lectionary/Gospel Book)
 - เมื่อขบวนแห่นำของถวายมาแล้ว บนแท่นมี ผ้ารองศีล แผ่นปัง (จานรองศีล) ถ้วยกาลิกซ์ ผ้าเช็ดกาลิกซ์ (Purificatorium) หนังสือมิสซา (Sacramentary)
2. ความเงียบ ควรเงียบสักครู่หนึ่งหลังวลี “ให้เราภาวนา” หลังบทอ่านแต่ละบท หลังบทเทศน์ หลังรับศีลมหาสนิท เพื่อช่วยให้มีเวลาสำรวมและซึมซาบสิ่งที่ได้รับเข้ามาภายใน
3. การใช้ยันต์ตา บทภาวนาในพิธีกรรม โดยเฉพาะบทขอบพระคุณ เป็นถ้อยคำที่กล่าวกับพระเจ้า ไม่ใช่กล่าวกับสัตบุรุษ เมื่อกล่าวบทภาวนาเหล่านี้จึงควรยกสายตาขึ้นหาพระเจ้า
4. การใส่สโตลา ให้สวมใต้เสื้อกาสุลา

เริ่มพิธี

1. พิธีแห่เข้า ประธานอยู่ที่ที่นั่ง (มีเครื่องขยายเสียง ผู้ช่วย ที่ตั้งหนังสือ) CBPC 359
 - การแสดงคารวะต่อตู้ศีล ถ้าตู้ศีลอยู่ที่สวนกลาง (Axis) ของวัด แสดงคารวะต่อตู้ศีลเมื่อเริ่มพิธีเข้ามาและก่อนจะออกเมื่อเสร็จพิธี ระหว่างพิธีไม่ต้องแสดงคารวะต่อตู้ศีลอีก
 - การแสดงคารวะต่อพระแท่นบูชา โดยโค้งคำนับอย่างลึก กราบพระแท่นเมื่อเริ่มพิธีและตอนปลายมิสซา พระแท่นบูชาเป็นสัญลักษณ์ของพระคริสตเจ้าท่ามกลางประชากรของพระองค์
2. บทเพลงเริ่มพิธี ถ้ามีการขับร้องขณะเริ่มพิธีหรือถ้าบทเพลงที่ร้องไม่ตรงกับวันฉลองนัก พระสงฆ์ไม่ต้องอ่าน “บทเพลงเริ่มพิธี” อีก พระสงฆ์อาจกล่าวสั้นๆ ถึงวันฉลองนั้น แต่ต้องไม่ใช่เป็น “บทเทศน์เล็กๆ” อีกกัณฑ์หนึ่ง
3. การทักทาย คำทักทายของนักบุญเปาโลไม่ควรมีการเพิ่มเติมถ้อยคำส่วนตัวเข้าไปอีก (ทักทายนี้แทน “พระเจ้าสถิตกับท่าน” ก่อนบทภาวนาของประธานในกฎพิธีฉบับก่อน)
4. พิธีขอสมานโทษ อย่างกล่าวว่า “สำหรับบาปนี้ บาปนั้นที่เราได้ทำบ่อยๆ...” ที่นี้ไม่ใช่การพิจารณาบาป เมื่อพระสงฆ์กล่าวมาแล้วทุกคนสงบเงียบ (เป็นภาคสงบ) ก่อนที่จะประกาศว่าพระคริสตเจ้าทรงนำการอภัยบาปมาให้เรา (ภาคบวก) พระสงฆ์ไม่ทำเครื่องหมายกางเขนเมื่อกกล่าวว่า “ขอพระเจ้าผู้ทรงสรรพานุภาพ..”

5. **บทภาวนาของประธาน** ต้องจบด้วยสูตรแบบยาว (ออกพระนามพระบิดา พระบุตรและพระจิตเจ้า “ทั้งนี้ขอพึ่งพระบารมีพระเยซูคริสตเจ้า พระบุตรผู้ทรงจำเริญและครองราชย์เป็นพระเจ้าหนึ่งเดียวกับพระบิดา (พระองค์) และพระจิต ตลอดนิรันดร”)

ภาควจนพิธีกรรม

1. **บทอ่าน** ควรอ่านพระวาจาจากหนังสือบทอ่าน (ไม่ควรอ่านพระวาจาจากใบปลิวหรือ missalettes)

ประธานอาจเตือนสัตบุรุษให้ตั้งใจฟังบทอ่านอย่างดี

หลังบทอ่านแต่ละบทควรมีช่วงเวลาเงียบสักครู่หนึ่ง

ถ้าใช้ผู้อ่านฆราวาส และมีบทอ่านก่อนพระวรสาร 2 บท ควรใช้ผู้อ่าน 2 คน

ไม่ต้องกล่าวว่า “บทอ่านที่หนึ่ง” “บทอ่านที่สอง” ให้เริ่มอ่านชื่อหนังสือพระคัมภีร์ทันที

2. **บทพระวรสาร** หนังสือพระวรสารควรวางไว้บนพระแท่น และผู้อ่านพระวรสารควรสวดบท “ข้าแต่พระเจ้า... โปรดชำระใจและปาก...” เงียบๆ ต่อหน้าหนังสือพระวรสาร แล้วจึงยกหนังสือชูขึ้นตลอดเวลา ที่ขบรัอง “อัลเลลูยา”

- บท “อัลเลลูยา” และบทสร้อย ถ้าไม่ขบรัองก็ไม่ต้องอ่าน

- **การอ่านพระวรสารไม่ใช่หน้าที่ของประธาน** สังฆานุกรหรือพระสงฆ์ผู้ร่วมถวายสहुบูชา ควรเป็นผู้อ่าน ถ้าสังฆานุกรอ่านพระวรสาร ต้องขอพรจากประธานก่อนเสมอ ถ้าพระสงฆ์ร่วมถวายสहुบูชาเป็นผู้อ่าน ต้องขอพรต่อพระสังฆราชที่เป็นประธานเท่านั้น ถ้าพระสงฆ์เป็นประธาน ผู้อ่านพระวรสารสวดส่วนตัว “ข้าแต่พระเจ้า... โปรดชำระใจและปาก...” ต่อหน้าหนังสือพระวรสาร

- **เมื่อกล่าว “พระเจ้าสถิตกับท่าน” ก่อนอ่านพระวรสาร** ไม่ต้องผายมือออก

- **เมื่ออ่านพระวรสารจบแล้วไม่ต้องชูหนังสือพระวรสารขึ้นอีก** เพราะพระวาจาของพระวรสารที่ประกาศแล้วเป็น “พระวาจาทรงชีวิตออกไปจากหนังสือแล้ว” เมื่ออ่านพระวรสารจบ สังฆานุกรหรือพระสงฆ์ผู้อ่านกราบหนังสือ **ไม่จำเป็นต้องนำไปให้พระสังฆราชหรือพระสงฆ์ประธานกราบ**

3. **บทเทศน์** การเทศน์เป็นหน้าที่ของประธาน ไม่ต้องทำเครื่องหมายกางเขนก่อนหรือหลังการเทศน์ เพราะการเทศน์เป็นส่วนหนึ่งของมิสซา

4. **บทข้าพเจ้าเชื่อ** ในสหรัฐฯ อนุญาตให้ใช้ “สัญลักษณ์ของอัครสาวก” ได้ในมิสซาสำหรับเด็ก

5. **บทภาวนาของสัตบุรุษ (บทภาวนาของมวลชน)** ประธานพนมมือกล่าวนำ การเสนอเจตนาต่างๆ เป็นการกล่าวกับสัตบุรุษ ไม่ใช่กล่าวกับพระเจ้า (จึงไม่ต้องใช้วลีเช่น “ข้าแต่พระเจ้า...”) สังฆานุกร ผู้อ่านพระคัมภีร์หรือนักขบรัองเป็นผู้อ่านเจตนาต่างๆ ของสัตบุรุษ ประธานพนมมือสวดบทภาวนาสรุปรต่อพระเจ้า

- **เจตนาของบทภาวนาของสัตบุรุษ** ควรเป็นเจตนาเป็นกลางๆ เช่น สำหรับสันติภาพ พระศาสนจักร ผู้นำประเทศ ผู้เจ็บป่วย ผู้ใกล้จะตาย ชุมชนคริสตชน อย่าเจาะจงมากเกินไป

- อย่าทำให้ภภาวนาของสัตบุรุษเป็นรายการขอพระคุณบุคคลต่างๆ ภภาวนานี้ต้องการขอสิ่งที่เราต้องการจากพระเจ้า

ภาคบูชาขอบพระคุณ

ตามการกระทำ 4 ประการของพระเยซูเจ้าในการเลี้ยงครั้งสุดท้าย: พระองค์ท่านทรงหยิบ (รับ) ทรงถวายพร (เสก) ทรงบี ประทาน (แก่บรรดาศิษย์)

1. การเตรียมเครื่องบูชา (ทรงหยิบปัง)

- เก็บถุงทานเพียงครั้งเดียว เจียบๆ โดยสำรวม ประธานรับของถวายจากสัตบุรุษ ส่งเงินจากถุงทาน แผ่นปังและเหล้าองุ่นให้ผู้ช่วยไปวางไว้ในที่ของแต่ละสิ่ง
- ประธานควรรับแผ่นปังและถ้วยกาลิกซ์ ชูขึ้นพอสมควร (ประมาณ 15 ซม เหนือพระแท่น กล่าว เจียบๆว่า “ข้าแต่พระเจ้าแห่งสกลโลก.....” **ไม่ต้องให้เป็นการแสดงมากเกินไป**
- การยกถวายนี้อาจทำได้ 2 วิธี **วิธีแรก** พระสงฆ์สวดคนเดียวเจียบๆ **วิธีที่สอง** ถ้าไม่มีการขับร้อง พระสงฆ์อาจสวด “ข้าแต่พระเจ้าแห่งสกลโลก...” เสียงดังพอสมควร สัตบุรุษตอบรับ “ขอถวายพระพร พระเจ้าตลอดนิรันดร”
- องค์ประกอบที่ไม่สำคัญต้องไม่กลายเป็นเรื่องใหญ่ บทภาวนาของพระสงฆ์อื่นๆ ระหว่างนั้น (บท “ข้าแต่พระเจ้า โปรดทรงพระกรุณารับข้าพเจ้า.....” และ “โปรดชำระล้างความผิด...”) เป็นบทภาวนาส่วนตัว แม้จะมีความหมายดี แต่พระสงฆ์สวดเพียงเจียบๆ เท่านั้น
- **การล้างมือ** กฎพิธีบอกให้พระสงฆ์ล้างมือ ไม่ใช่เพียงปลายนิ้วเท่านั้น
- หลังบท “ขอพระเจ้าทรงรับการถวายบูชา... **“ไม่ต้องมี “อาเมน”**
- การมีสิ่งของหลายๆ อย่างบนพระแท่นทำให้เครื่องหมายสำคัญของ “ปังก้อนเดียว” และ “ถ้วยเดียว” ลบเลือนไป
- การเทน้ำลงในถ้วยกาลิกซ์ **ไม่ต้องทำเครื่องหมายกางเขนอย่างแต่ก่อนแล้ว**

2. บทขอบพระคุณ (ทรงถวายพระพร) ในบทภาวนานี้พระสงฆ์ทำกิจการในนามของสัตบุรุษ และพร้อมกับ สัตบุรุษ **บอกพระเจ้าให้ทรงระลึกถึง** สิ่งที่พระองค์ทรงกระทำในองค์พระคริสตเจ้า เพื่อทรงกอบกู้ชาวเรา พระสงฆ์จึงไม่ควรทำพิธีเป็นการแสดงละครให้สัตบุรุษชม

- การตอบรับกับสัตบุรุษก่อนบทเริ่มขอบพระคุณ พระสงฆ์ผายมือเมื่อกกล่าว “พระเจ้าสถิตกับท่าน” เหมือนเคย

“จงสำรวมใจระลึกถึงพระเจ้า” พระสงฆ์ยกมือขึ้นระดับสายตา แล้วจึงลดมือลง

“ให้เราขอบพระคุณ...” พระสงฆ์เพียงแต่ลดมือลงมาพนมมือในท่าภาวนาตามธรรมดา
- **Epiklesis** (อัญเชิญพระจิตเจ้า) **ครั้งแรก** (ปกมือเหนือเครื่องบูชา) เป็นเครื่องหมายสำคัญมาก คำว่ามือทั้งสองปกเหนือเครื่องบูชา

- **พระวาจาเสกศีล** เมื่อถึงคำ “พระองค์ท่านทรงหีบปัง/ถ้วย” ยกขึ้นเล็กน้อยเหนือพระแท่น ใช้นิ้วแม่มือ และนิ้วชี้ทั้งสองมือหีบแผ่นปัง (**ไม่ต้องหีบจานรองศีล**) พระสงฆ์ต้องไม่บีบแผ่นปังที่ตรงนี้ (เพราะจะมีพิธีบีบแผ่นปังในภายหลัง ก่อนรับศีล) พระสงฆ์ชูแผ่นปังและถ้วยกาลิกซ์ให้สัตบุรุษมองและนมัสการ **ให้อยู่ในระดับตาเท่านั้น ไม่ต้องสูงกว่านั้น** เพราะพระแท่นในปัจจุบันหันหน้าหาสัตบุรุษอยู่แล้ว จึงไม่ต้องยกในสูงเหนือศีรษะอย่างแต่ก่อน
- **Epiklesis ครั้งที่สอง** กล่าวซ้ำๆ อย่างสง่าขอให้พระจิตเจ้าทรงเปลี่ยนแปลงสัตบุรุษทุกคนโดยการรับปังและเหล้าองุ่นที่เปลี่ยนเป็นพระกายและพระโลหิตของพระคริสตเจ้าแล้ว
- **การภาวนาระลึกถึงผู้ล่วงลับ** มีสูตรเฉพาะสำหรับผู้ล่วงลับสำหรับใช้ในมิสซาปลงศพ (และครบรอบปี) เท่านั้น **ต้องไม่กล่าวเลยว่า “สำหรับผู้ที่เราถวายมิสซานี้อุทิศให้”** เพราะมิสซาทุกมิสซามีผลสำหรับผู้ล่วงลับทุกคนอยู่แล้ว
- **บทขอพระเกียรติ** พระสงฆ์ยกถ้วยกาลิกซ์ด้วยมือขวา จานรองศีลกับแผ่นศีลด้วยมือซ้าย กล่าวเสียงดัง (หรือขบรับ) ว่า “อาคัยพระคริสตเจ้า....” การยกจานรองศีลและถ้วยกาลิกซ์ให้สูงเพียงระดับตาก็มีความหมายเพียงพอแล้ว **พระสงฆ์ต้องไม่วางจานรองศีลและถ้วยกาลิกซ์ก่อนที่สัตบุรุษตอบรับ “อาเมน” จบแล้ว** บทขอพระเกียรติ “อาคัยพระคริสตเจ้า....” เป็นหน้าที่ของประธาน พระสงฆ์ผู้ร่วมถวายสัพบูชาอาจร่วมกล่าวหรือขบรับพร้อมกันได้ แต่**สัตบุรุษต้องไม่กล่าวบทขอพระเกียรติพร้อมกับพระสงฆ์** เพียงแต่ตอบรับ “อาเมน” เท่านั้น สังฆานุกรหรือพระสงฆ์ร่วมถวายสัพบูชา อาจถือถ้วยกาลิกซ์ขณะที่กล่าวบทขอพระเกียรติได้ ไม่ต้องให้พระสงฆ์ร่วมถวายสัพบูชาทุกองค์ถืออะไร

3. การเตรียมตัวรับศีลมหาสนิท (ทรงปังปัง)

- บท “ข้าแต่พระบิดา” ไม่มีตอบรับ “อาเมน” แต่มีถ้อยคำขยายความ (**Embolismus**) หลังบท
- **ลูกแกะพระเจ้า** ไม่ต้องข้อน ออกเหมือนแต่ก่อน
- **พิธีมอบสันติสุข** ไม่ต้องเรียงตามลำดับฐานันดร เพียงแต่มอบสันติสุขให้แก่ผู้ที่อยู่ข้างๆ เท่านั้น
- **“นี่คือลูกแกะพระเจ้า”** กฎพิธีบอกเพียงว่า “ยกแผ่นศีลเหนือจานรองศีล หรือยกเหนือถ้วยกาลิกซ์ หันหน้าไปทางสัตบุรุษ กล่าววว่า นี่คือนูกลแกะพระเจ้า....” จึงต้องถือไว้จนสัตบุรุษตอบรับเสร็จแล้ว (เหมือนตอนสวดบทขอพระเกียรติ)
- **ประธานรับศีลมหาสนิท** กล่าวเบาๆว่า “ขอพระกาย/พระโลหิต....” ไม่ต้องทำเครื่องหมายกางเขนด้วยแผ่นปังหรือถ้วยกาลิกซ์เหมือนเมื่อก่อน

4. การรับศีลมหาสนิท (ประทานแก่บรรดาศิษย์)

- การแจกศีลมหาสนิทเป็นหน้าที่ของประธาน **สัตบุรุษควรรับศีลที่เสกในมิสซานั้น และเมื่อทำได้ ควรมีส่วนร่วมรับจากถ้วยกาลีษด้วย สัตบุรุษควรรับแผ่นปังและถ้วยกาลีษที่พระสงฆ์หรือสังฆานุกร (หรือศาสนบริกรที่ได้รับมอบหมาย) เป็นผู้ยื่นส่งให้ การบริการตนเอง (self-service) ในการรับศีลมหาสนิทไม่ใช่เครื่องหมายที่ดี**

ถ้ามีสังฆานุกร เขาจะรับแผ่นปังหลังจากที่ประธาน (และพระสงฆ์ร่วมถวายสหนูซา) รับแล้ว และหลังจากท่านเหล่านี้รับด้วยกาลีษแล้ว ประธานนำแผ่นปังแจกให้ผู้ช่วยพิธี สังฆานุกรยื่นถ้วยกาลีษให้ผู้ช่วยพิธีด้วย สังฆานุกรจะดื่มด้วยกาลีษเป็นคนสุดท้าย หลังจากสัตบุรุษทุกคนดื่มเสร็จแล้วด้วย อาจเพื่อดื่มพระโลหิตที่เหลือให้หมด

- **เพลงรับศีล** เริ่มขับร้องเพลงรับศีลเมื่อพระสงฆ์รับพระกายของพระคริสตเจ้าแล้ว ควรใช้เวลาเงียบหลังการรับศีลหรือขับร้องเพลงรับศีลแล้ว (อาจขับร้องเพลงสดุดีระหว่างนั้นก็ได้) ถ้าขับร้องเพลงระหว่างการรับศีลแล้วก็ไม่ต้องอ่านเพลงรับศีล (Communion Antiphon) อีก ถ้าไม่มีการขับร้องสัตบุรุษหรือผู้อ่านพระคัมภีร์เป็นผู้อ่านเพลงรับศีล หรือพระสงฆ์เองเป็นผู้อ่านหลังจากรับศีลแล้ว ก่อนจะแจกศีลให้สัตบุรุษ
- **การชำระภาชนะศักดิ์สิทธิ์ต้องไม่ทำที่ตรงกลางพระแท่นเลย** แต่ควรทำที่ด้านข้างของพระแท่น หรือที่โต๊ะข้างๆ ถ้าทำหลังมิสซาจะดีมาก
- **ไม่ควรมีรายการขอบคุณต่างๆ** หลังรับศีลมหาสนิท
- **การประกาศ** ให้ทำหลังบทภาวนาหลังรับศีล ก่อนปิดพิธี

ปิดพิธี

1. การปิดพิธีทำได้ทั้งที่พระแท่นบูชาและที่นั่งของประธาน
2. **อวยพร** “ขอพระเจ้า....ประทานพระพรแก่ท่านทั้งหลายเทอญ”

บทบาทของผู้มีส่วนร่วม

1. มิสซาที่มีสังฆานุกรช่วย

- 1.1 **สังฆานุกรอาจเป็นผู้กล่าวบทว่าวิงวอน** ในพิธีสารภาพความผิดเมื่อเริ่มมิสซา เป็นผู้อ่านพระวรสาร เป็นผู้เทศน์ ถ้าประธานเห็นควร
- 1.2 หลังจากกล่าวนำคำภาวนาของสัตบุรุษแล้ว สังฆานุกรเป็นผู้อ่านเจตนาให้ภาวนาแต่ละข้อ **สังฆานุกรช่วยเหลือพระสงฆ์** ในการเตรียมเครื่องบูชา
- 1.3 **บทยอพระเกียรติ** สังฆานุกรยกถ้วยกาลิกซ์ ขณะที่ประธานยกจานรองศีล
- 1.4 **พิธีมอบสันติ** หลังจากที่ประธานสวดบทภาวนาขอสันติและมอบสันติให้สัตบุรุษแล้ว สังฆานุกรเป็นผู้เชิญสัตบุรุษให้มอบสันติแก่กัน สังฆานุกรรับสันติจากประธานนำมามอบให้ผู้อื่นที่อยู่ข้างๆ
- 1.5 **ลำดับการรับศีลมหาสนิท** สังฆานุกรรับแผ่นปังหลังจากประธานรับแล้ว ถ้ามีการแจกศีลได้รูปปรากฏทั้งสอง สังฆานุกรเป็นผู้บริการถ้วยกาลิกซ์ให้แก่ผู้ช่วยพิธีและแก่สัตบุรุษ สังฆานุกรดื่มถ้วยกาลิกซ์เป็นคนสุดท้าย ในสภุขามิสซาสังฆานุกรรับแผ่นปังจากประธานหลังจากที่พระสงฆ์ผู้ร่วมถวายรับแล้ว
- 1.6 สังฆานุกรอาจเป็นผู้อ่านประกาศก่อนปิดพิธี
- 1.7 สังฆานุกรเป็นผู้เชิญสัตบุรุษให้กลับไปหลังจากพระสงฆ์ช่วยพรแล้ว

2. การถวายสภุขา พระสงฆ์ผู้ร่วมถวายสวมเสื้ออัลบาและสโตลา ต้องไม่มีใครมาร่วมเพิ่มอีกหลังจากเริ่มมิสซาแล้ว

- 2.1 การปกมือทั้งสองเหนือเครื่องบูชาขณะสวด **Epiklesis** ครั้งแรก **เป็นท่าทางที่ทุกคนจำเป็นต้องทำเพียงครั้งเดียว**
- 2.2 พระวาจาเสกศีล ยื่นมือขวาไปทางแผ่นปัง
- 2.3 ไค้งค่านับอย่างลึกหลังพระวาจาเสกศีล
- 2.4 กล่าวคำเสกศีลดังพอควร (พอได้ยินเท่านั้น)
- 2.5 ประธานมอบสันติให้แก่พระสงฆ์ที่อยู่ใกล้แล้วจึงให้แก่สังฆานุกร
- 2.6 พระสงฆ์รับศีลมหาสนิท กล่าวคำภาวนาเมื่อรับแผ่นปังและดื่มถ้วยกาลิกซ์เงียบๆเหมือนเมื่อรับศีลคนเดียวเมื่อตนเป็นประธาน
- 2.7 พระสงฆ์ผู้ร่วมถวายสภุขา **ไม่แจกศีลให้พระสงฆ์ผู้ร่วมถวายองค์อื่น** พระสงฆ์ผู้ร่วมถวายแต่ละองค์หยิบศีลจากจานรองศีลเอง

ทศโนย์ คมกฤษ แบล

ศูนย์ฝึกอบรมงานอภิบาล “บ้านผู้หวน”

สามพราน 06 กรกฎาคม 2002.